

N/T og Dansk, 1.-2. og 3.-5. klasse
Omfang: 2-3 lektioner

Lav biografier om Ugandas vilde dyreliv

Uganda har et unikt dyreliv, og i denne opgave lærer eleverne, at dyr har særlige kendetegn, der fortæller os noget om deres levevilkår:

Hvorfor ser dyrene ud, som de gør? Hvordan kan man beskrive dem i en dyrebiografi, hvor man bruger metoden med de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar?

I de små klasser laver I dyrebiografien sammen i klassen, og eleverne kan tegne et fantasidyr med samme metode.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne skal blive i stand til at beskrive dyrs særlige kendetegn og livsbetingelser.
- Eleverne skal kunne forklare karakteristika ved dyr ud fra de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan med egne ord beskrive særlige kendetegn og livsbetingelser ved et dyr, de selv har valgt at arbejde med.
- Eleverne kan beskrive selvdesignede fantasidyr ud fra de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar.

Kompetencer og målpar

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Natur/teknologi efter 4. klasse.		
Modellering	Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad	Mennesket 1: Eleven kan med modeller fortælle om menneskers og dyrs indre og ydre opbygning / Eleven har viden om menneskers og dyrs indre og ydre opbygning
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	Naturen lokalt og globalt 1: Eleven kan fortælle om dyre- og planteliv andre steder på Jorden / Eleven har viden om naturområder

Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	Naturen lokalt og globalt 2: Eleven kan undersøge dyrs og planter tilpasninger til naturen. / Eleven har viden om dyrs og planter levesteder og livsbetingelser
Natur/teknologi efter 6. klasse.		
Modellering	Eleven kan designe enkle modeller	Natur og Miljø 1: Eleven kan med modeller forklare om organismers samspil i naturen / Eleven har viden om enkle fødekæder og fødenet

Refleksion med klassen over dyrs særlige kendetegn

Inden I går i gang med selve opgaven med at lave dyrebiografier, er der nogle små øvelser, I kan lave sammen i klassen, hvor I taler om særlige kendetegn og funktioner.

Pattedyrs særlige kendetegn

Indled med at fortælle eleverne om, at man kan kategorisere dyr og dyregrupper ud fra deres særlige kendetegn. Start med en øvelse, hvor I sammen taler om, hvad alle pattedyr har til fælles. Skriv kendetegnene op på tavlen, efterhånden som eleverne kommer med dem. Du kan lede eleverne lidt på vej – og supplere med de punkter, eleverne ikke selv kommer på:

- De føder levende unger (ikke æg).
- De fleste lever på land. Kender I pattedyr, der ikke lever på land?
- De fleste har hår eller pels.
- De får ilt gennem lungerne.
- Ungerne dier hos moderen.
- De har højt udviklede hjerner, som betyder, at de kan lære.
- De er varmblodede.
- De har tre små knogler i mellemøret: hammeren, ambolten og stigbøjlen.

Refleksion med klassen:

Hvad er de 7 F'er?

Til dyrebiografien skal I bruge de 7 F'er: Føde, Form, Farve, Findested, Formering, Fjender og Forsvar. Indled med at skrive F-ordene op på tavlen, og uddyb, hvad de enkelte begreber betyder. Brug et vilkårligt dyr som eksempel, og lad eleverne byde ind. Her er det fx nilkrokodillen:

1. Føde: Hvad spiser nilkrokodillen?

Den er et krybdyr og en kødæder. Den spiser fisk, fugle, pattedyr og andre krybdyr. Den bruger sine stærke kæber til at fange og knuse sit bytte. De voksne krokodiller kan også fange større dyr som antiloper og bøfler, der kommer ned til vandet for at drikke.

2. Form: Hvordan ser nilkrokodillen ud?

Den har en lang krop. Den har stærke kæber fyldt med skarpe tænder. Dens hud er dækket af hårde skæl, som giver beskyttelse. Nilkrokodillen har svømmehud mellem tæerne på sine fødder, så den kan bevæge sig hurtigt i vandet.

3. Farve: Hvilken farve har nilkrokodillen?

Den er grøn og brun. Det hjælper den med at gemme sig i det mudrede vand.

4. Findested: Hvor lever nilkrokodillen?

Den findes i mange dele af Afrika. Den lever i store floder, søer og sumpe. Den foretrækker et varmt tropisk klima og lever både i ferskvand og brakvand.

5. Formering: Hvordan får nilkrokodiller unger?

De parrer sig i vandet, og hunnen lægger sine æg på land i en rede af mudder og grene.

6. Fjender: Hvem er nilkrokodillens fjender?

Den har få naturlige fjender som voksen. Mennesket er en af de største trusler mod nilkrokodillen på grund af jagt og tab af levesteder.

7. Forsvar: Hvordan kan nilkrokodillen forsvare sig?

Den kan forsvare sig på flere måder. Den er ekspert i at kamuflere sig og ligge stille i vandet, hvor kun øjnene og næseborene er synlige. Når den er truet, kan den bruge sin hale til at slå angribere væk eller bruge sin styrke til at flygte hurtigt i vandet. Dens tykke hud og skæl beskytter også mod skader. Og så har den sine stærke kæber og skarpe tænder.

Opgave: Beskriv et dyr med de syv F'er

Når I er færdige med øvelsen, og eleverne har forstået metodikken, er det tid til, at de laver deres egne dyrebiografier.

1. Print det medfølgende elevark ud, og giv hver elev eller hver gruppe et eksemplar, som de kan arbejde med at udfylde.
2. Eleverne vælger et dyr fra Uganda, som de vil lave en dyrebiografi om. Sidst i dette opgaveark er der otte dyr, som eleverne kan vælge.
3. Lad evt. eleverne supplere beskrivelsen med en tegning af det dyr, de har valgt, hvor de særlige kendetegn er fremhævet.
4. Gennemgå til sidst resultatet i klassen, hvor eleverne/grupperne byder ind, og du samler op på tavlen.

TIP til at udvælge og få mere viden om dyr:

- **Dyrekort:** Bemærk, at der i opgavebanken i år er et helt sæt dyrekort med nogle fakta om hvert dyr.
- **Faglig læsning:** I opgavebanken finder du også tekster til faglig læsning om Ugandas dyr.
- **Film og billeder:** I kan også se film og billedserier om Ugandas dyr på Opdag Uganda.

TIP for 1.-2. klasse:

De små elever kan være med, hvis I nøjes med at lave opgaven sammen på tavlen.

Opgave: Tegn en dyrebiografi om et fantasidyr

Du kan lade de mindste designe og tegne egne fantasidyr ud fra de 7 F'er. Ved selv at designe fantasidyr med faglige krav skal eleverne gøre sig mange overvejelser. Disse overvejelser er en god støtte for eleverne i deres læreproces – også selv om det er et helt vildt fantasidyr, de kommer frem til.

Afslut opgaven med at eleverne fortæller en fantasifuld historie om en dag i dyrets liv fra morgen til aften.

Dyrebiografi om:

Det skal I gøre:

1. Udfyld skemaet.
2. Lav en flot tegning af dyret.

Føde: Hvad spiser dyret? Tegn og skriv om dyrets livretter.	
Form: Hvordan ser dyret ud? Tegn dyret, og skriv om dets form (stort, lille, langt, kort).	
Farve: Hvilken farve har dyret? Farv din tegning, så den ligner dyret.	
Findested: Hvor bor dyret? Tegn dyrets hjem, og skriv lidt om, hvor det lever (i skoven, på savannen, ved floden).	
Formering: Hvordan får dyret unger? Tegn dyret med dets unger, og skriv lidt om, hvordan ungerne ser ud.	
Fjender: Hvilke fjender har dyret? Tegn og skriv om dyrets farlige fjender.	
Forsvar: Hvordan kan dyret forsvare sig? Tegn og skriv om, hvordan dyret beskytter sig selv.	
? Er der andet, I ved om dyret?	

Dyrebiografi om fantasidyr:

Det skal I gøre:

1. Udfyld skemaet.
2. Lav en flot tegning af jeres fantasidyr.

Føde: Hvad spiser dyret? Tegn og skriv om dyrets livretter.	
Form: Hvordan ser dyret ud? Tegn dyret, og skriv om dets form (stort, lille, langt, kort).	
Farve: Hvilken farve har dyret? Farv din tegning, så den ligner dyret.	
Findested: Hvor bor dyret? Tegn dyrets hjem, og skriv lidt om, hvor det lever (i skoven, på savannen, ved floden).	
Formering: Hvordan får dyret unger? Tegn dyret med dets unger, og skriv lidt om, hvordan ungerne ser ud.	
Fjender: Hvilke fjender har dyret? Tegn og skriv om dyrets farlige fjender.	
Forsvar: Hvordan kan dyret forsvare sig? Tegn og skriv om, hvordan dyret beskytter sig selv.	

En dag i dyrets liv: Lav en lille historie om en dag i dyrets liv. Brug din fantasi, og fortæl, hvad dyret laver fra morgen til aften.

